

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պաշխարհոյ համա	12 ֆր.
արեկանս	7 "
վեցամսայ	7 "
Արսասահմանի	
համար արեկանս	15 ֆր.
վեցամսայ	8 "
Ավերակայի	6 ֆր.
արեկանս	3 ֆր.
վեցամսայ	1.50 "

Իր սնունդով սոցիալական աշխատանքի կրթության համար 40 սանթիմ իսկ վերջին կրթական համար 20 սանթիմ է: Կրթական աշխատանքներու համար 20 0/0 զեղջ կրթայ:

Վառելայի համար ձեռք 10 սանթիմ է

ՉԱՐՔՈՒՄ

ԼՐԱՅԻՐ ԱԶԳՅՈՒՆ. ՔԱՂՍՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԶՈՐԵՔԻՆԻՍ ԵՒ ՇԱՐՋՈՒՄ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

Համակ էլ ցրակ
դրկիլ իմքարուքանս
հասցիլի

Редакция на вѣстникъ
"Шаржумъ"
Варна

Redaction du journal
"Charjoum"
Varna (Bulgarie)

Պաշխարհոյ համա

ձեռք 15 ՍԱՆԹԻՄ

Արսասահմանի համար

ձեռք 20 ՍԱՆԹԻՄ

Գրութիւնք էլ չեկ
ցրակ

ՉԱՐՔՈՒՄ-Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱՃԵԳԻՆԸ ՊԵՏԻ Ե ԿԱՆԻՆԿ ՎՃԱՐԷ

«ՏԱՍՏԱՐԻ Հ. Յ.

ԴՆԵՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՄԷՁ»

Արդէն այս անունով բր
բոջիւրը յանձնված է սպագ-
րութեան:

Բրոջիւրի նպատակն է, առանց
խժրժանքի Դաշնակցութիւնը
մէջ տեղ գնել իր իսկութեամբ
և միեւնոյն ժամանակ փաստել
թէ իմ պայքարը սկսված է շատ
հին ժամանակից և վերջերս
միայն սուր կերպարանք ընդու-
նեց. Ինչպէս է որ բրոջիւրի
մէջ փաստող գոկիւմանները
մեծ տեղ պիտի գրաւեն:

Բրոջիւրի գինը սպագրութիւ-
նից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու,
իսկ բաժանորդ գրվողի համար
2.50 ֆր:

Դիմել Շարժումի Խմբագրութեան

Café Promenade Vienne

Այս շքեղ քաֆէն կը գտ-
նուի Վիեննա Թրանց Ժողէֆ քա-
րափին վրայ. կը ստանայ վաճա-
ղան հայերէն թերթեր: Ան հա-
սարակ բոլոր հայ կամ արեւելք
ցի վաճառականները այս տեղ կը
յաճախեն: Ուստի օտար երկիր-
ներէ եկող հայերը կը հրաւիր-
ուին գիմել հոս, ուր պիտի
գտնեն իրենց յարմար գիւրու-
թիւններ և անհրաժեշտ տեղե-
կութիւնները:

ԿՍՐԹ ԳԷՆԸ

ՊԵՏԻ Ե ԲԱՆԴՎԻ

«Չարկ բայց լսիր»
Թէմիստոկլէս

Հնադարեան Պարսկաստանը
ձգտում էր իր ժամանակակից
Յունաստանը ջնջելու և տի-
րապետել: Հայրենասէր և հան-
ճարեղ Թէմիստոկլէս հայ պե-
տութեան այդ որոշ տրամադ-
րութեան մեծ փտանգը նախա-
գուշակելով իր հայրենակիցնե-
րին համոզում էր նաւատորմի
չինել փաստելով որ Աթէնքի և

ամբողջ Յունաստանի փրկիչը
միայն պատերազմական նաւերը
կարող են լինել: Աթէնքի հա-
կառակում էին սպութիւնը աչքի
առնելու ունենալով, և մի օր, տաք
վիճարանութեան մէջ, հակառա-
կորդ և նոյնպէս նշանուոր հայ
րենասէր յոյն, եթէ չեմ սխալ
վում Պերիկլէս, գաւազանով
զարկեց Թէմիստոկլէսին... ուրիշ
պատասխան չը գտնուով, թէ
միտակցեալ պաշարիւնութեամբ
պատասխանեց. «չարկ բայց լս-
իր» ու շարունակեց իր գաղտը
պաշտպանել: այսինքն փաստել
նաւերի անհրաժեշտութիւնը:

Հիմա մեր գործն է, ես քննա-
դատում եմ Դաշնակցութիւնը.
անհերքելի փաստեր բերումնրա
փտումի և պահանջում բարե-
փոխութիւններ, իսկ այդ կազ-
մակերպութեան հսկակառակ, ա-
լա Բարա — Գասպար — Խաժակ
փաստաբանները, ընդունելով
հանդերձ որ կազմակերպութիւնը
իմ մատնանշած թերութիւններ
ունի, հայհոյում են ինձ և գոռում
«փողը տուր, յետոյ մաքուր դաշ-
նակցականները քեզ կը լսեն»
կատարեալ շարժիտ-
կան մօրալ... Փողը չի մ
տալիս ու չեմ տալու
այդ վճարած խնդիր է,
այդ փողը ինձնից կա-
րող է առնել միայն
ընդհանուր ժողովը:
Գուք հերքեցէք միայն թէ իմ
Տատնանշած թերութիւններ չը
կան: Աւրևմ Խաժակներ թը-
րամաբանութեամբ, մինչեւ ես
փող չը տամ, Դաշնակցութիւնն
էլ չը պէտք է բարեփոխի: Հը
բայց լսողիկա. որ միայն խեղճ,
գոհհիկ դաշնակցական տարի
աչքերին կարող է մոխիր ցանել:
Եթէ զանազան Քրիստափոր-
ներ, մեծ ու պղտիկ, իրենց
թոյլ են տել հային սպանելով,
խաբելով փող կորզել, մեծ նը-
պատակի պարտակով, և այդ փո-
ղը առանց կոնտրոլի աջ ու ձախ
ձախսել մէկի տեղ տասը, հար-
իւր, ես էլ նոյնքան իրաւունք

ունեմ այդ փողից գրաւել և նոյն
վեճ նպատակի անունով գործա-
ծել մաքառելու այն կազմակեր-
պութեան դէմ որ տաճկահայ ա-
պստազրութեան գործը տանում
է դէպի վերջնական վիճում:
Եթէ մի Քրիստափոր իր անունով
կարող է գանձել 100 հազարներ,
քէֆը ուղած ձեռով ծախսել, մեռ-
նելուց յետոյ էլ անկարող լինես
ստուգելու այդ ձախսելը, ես
ինձ իրաւունք եմ համարում նոյն
ձեռով վարվել մի չնչին գումար-
ի հետ, միայն այն տարբերու-
թեամբ, որ ես հաշիւ կը տամ և
եա կը գարձնեմ, իսկ Քրիստա-
փորինը անգառնալիօրէն կորած
է... Եթէ մի Քրիստափոր իրա-
ւունք ունի մի ամբողջ ընդհա-
նուր ժողովի յայտարարել, ոտը
գետնին խփելով, «ես հարիւր-
հազարներ չեմ տայ, եթէ
գուք իմ ուղած մարդին բիւրօյի
անդամ չընտրէք, ես իրաւունք
ունեմ յայտարարելու որ մի չըն-
չին գումար ձեզ չեմ տայ որ ու-
տէք, մընչեւ որ Դաշնակցութիւ-
նը չը բարեկարգի:

Ինձ պիտի առարկեն որ Քրիս-
տափորները ընկերներ չեմա-
ձայնութեամբ են այդ պէս արել:
ոչ ընկերներ չեմ ստրկութեան և
հացամուրթեան շնորհիւ և ինչ
նշանակութիւն ունեն գնված
ձայները, յիշատակահար խնդիր-
ներ չեմ, եթէ այդ ուղղու-
թեամբ մտածեք, ոչ մի հայ
յեղափոխական մարմին գոյու-
թիւն ունենալու իրաւունք չէր
ունենայ, որոնք սկիզբն են ա-
սել երկու երեք հոգիներով, ա-
ռանց ժողովրդից քէ սպասելու:
Թուրք լուծը պէտք է տապա-
լել, ինչպսո հայ ցեղի, մտա-
ծել են այդ մի քանի հոգիները
և առանց ձայնի սպասելու կը
րակով և զէնքով ժողովուրդին ի-
րենց ետելից քաշ տել: Դաշ-
նակցութիւնը պէտք է բարենո-
րոգել ստուժեմ ես և ինձ նման
մտածողները, ինչպսո հայ ժո-
ղովրդի, և քէի չենք սպասում:
ուժերի համեմատութեամբ մի և
նոյն պրոթիւնն է շերկայաւում:

Ինչ որ Դաշնակցութիւն է թուրք
ժողովրդի, և հառապարութեան
հանդէպ, նոյնը և ես ու ինձ
պէս մտածողները Դաշնակցու-
թեան հանդէպ, ինչպէս թուրք
կառավարութեան սպասելիք-
ները կարեւորութիւն չունեն
Դաշնակցութեան համար, նոյն-
պէս և Դաշնակցութեան սպաս-
նալիքները ինձ և ինձ նման մը:
ստեղծողների համար: Դաշնակ-
ցութիւնը թուրք ուժի մի բա-
րեփոխութիւնն է պահանջում,
եւ պահանջում եմ Դաշնակցու-
թեան բարեփոխումը, այնպիսի
բարեփոխում որ հնար լինի գոր-
ծը լուրջ հիմքի վրայ դնել, և
ձերձեռալ միւս յեղափոխական
կազմակերպութիւններին, ինչ-
պէս արին Մակեդոնացիք, և
արտաքսեցին պարազիտներին,
վարձկաններին և սիրողներին:

Ես 11 հազար չեմ տալիս այդ
պահանջելով, գուք հարիւր հա-
զարներ վատնում կորցնում էք
հային դէպի կորուստ առաջնոր-
դելով, ով է մեզնից աւելի մա-
քուր, բարձր և հայրենասէրը
խնդրեմ ասացէք, եթէ ազգա-
գային ազատագրութեան համար
կարելի է սպանել ժամհարեան-
ներ, թարխանեաններ, նոյն
նպատակով կալելի է խելզ դամբ
այն մարդկանց ձեռքից որոնք
այդ գրամներով պարազիտի պէս
միայն պէտք է սպրեն:

Որ ես գող չեմ, այդ գիտե
ամբողջ Դաշնակցութիւնը և հայ
մտաւորականութիւնը, այլ գրամ
խլող աղտոտ հացկատակներ ձեռ-
քից, և ինքս յայտարարել եմ
այդ քայլի մասին: հակառակ
բիւրօյականների թագցնել ձըգ-
տելու: Գողեր կարող են վը-
ռամեանները լինել, որոնք յե-
ղափոխական գաճաքանից վեր-
ցրած և իրենց տունը դրկած
դրամի մասին վստիւնում են հա-
զորգել նոյն իսկ կ. կոխտէին:
Ես ամբողջ հայ աշխարհին յայտ-
նեցի... հակառակ թագցնելու
թելադրութեան... ու իմ այդ
ժեստի դէմ Դաշնակցութեան
վարձկանները միայն հայհոյանք

գտան պատասխանելու, ուրիշ ոչ-ինչ:

Այո, պարոններ, «զարկէք բայց լսեցէք»: Պէտք է զիջանէք. Դաշնակցութիւնը պէտք է բարեփոխվի... պէտք է մաքրվի իրական գոյերից, հացկատակներից, ինտրիգաններէրէր... այդ գործն է ինձ հետաքրքրում, ոչ ձեր հայհոյանքները և ոչ սպառնալիքները շին կարող չեղել ինձ իմ այս ընթացքից:

Մենք հակառակորդներ ենք մինչև Դաշնակցութեան բարեփոխումը, որի համար ես այնքան ներքին պայքար եմ մղել և այսօր բացարձակն եմ մղում: Մենք կը դառնանք ընկերներ եթէ նա կը բարեփոխվի, թշնամիներ եթէ կը շարունակէ նոյնը մնալ: Այս պարագային ես կաշխատեմ քանդել նրան նոյն եռանդով, ինչ եռանդով որ բարձրացման եմ աշխատել տասնեակ տարիներ ընթացքում... որովհետեւ եթէ Դաշնակցութիւնը այս ձևով չարունակէ, նա միայն տաճկահային կաւերէ, հայից դաշոյնով խաբէութեամբ կորզած փողերով միայն ձրիակերների թիւը կըստւարացնէ: Դիտէ՞ք այսօր միայն Բուլղարիայում զանազան դիմակի տակ քանի ձրիակերներ կան... գիտէ՞ք թէ կովկասում հակառակ փայլուն գործերի, որոնց խոշոր մասը կատարվել են, ինչպէս վերջերս պարզվում է անկախ յեղափոխական Համազասպի և իր 300 ոչ զաշնակցական ընկերների ձեռքով, մասամբ և հնչսկեաններով, ինչ կաշառակերու-

թիւներ, գողութիւններ, թաւաններ են կատարվում յեղափոխական անւան տակ:

Տաս հազար Ֆրանք էք փնտաում, ոգորմելիներ միլիոնները պէտք է ապառեի... միլիոններ իմ ձեռքինը չի կորչի... և չի էլ տրվի ձեզ մինչև, ինչպէս սասցի Դաշնակցութիւնը չը բարեփոխվի... գող, մահ, ձեր բերաններինց դուրս եկած այդ արատաբեր և ահարկու խօսքերը ինձ վրայ ոչ մէկ ազդեցութիւն ունեն: Դաշնակցութեան վարիչ համարվածների մէջ եթէ մի բերք մարդ կայ որոնց համար ազգի փողը, ոռծիկը, նշանակութիւն չէ ունեզել... գորանցից յէկն էլ ես եմ... դա այնպիսի մի ճշտարութիւն է որի գէտ ոչ մի գիտակից գաշնակցական վիճել իսկ չէ կարող: Այժմ փողը չեմ տայիս, որովհետեւ ես այսպէս է պահանջում նոյն հայրենիքի շահը որին այնքան անկեղծօրէն ծառայել եմ... Եւ չեմ էլ տայ, կրկնում եմ... Դաշնակցութիւնը պէտք է բարեփոխվի:

«Կարթագէնը պէտք է քանդվի»:

ՎԱՐՊՕ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՅՈՒՆ ՎԱՐՊՈՒՐԱՆԻՊՈՒ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՀՈՂՐԱՐԱԶՈՒԹԵԱՆՑ

Պուլկարայի ուսուցչները այսօր ժամը 3 ին հաւաքուելով Վառնայի Ազգային վարժարանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ ունեցան իրենց առաջին նիստը և դիւանի ու նախա-

չեմ կրնար...

Երիտասարդը իրապէս սոսկացող էր մտի գլխի առաջ, տկաները սկսան կափկափել և ատելի քան երբէք, սմբեղաւ թիկնաթոռի մէջ: Օրիորդը տեսաւ այս, թողութեւսը եւ քանի մը քայլ ետ նահանջեց: Ինքն ալ իր կարգին, պակուզում մը զգացած էր: Յիմա՞ր էր, ինչ... պիտի խեղդէ՞ր երիտասարդը, պիտի մեռնէ՞ր անմեղ տղեկը...

Հեռացաւ մինչև պատուհանը, ինկաւ աթոռի մը վրայ եւ աչքերը փակեց: Յուզում եւ խոնկէնք ընկնւած էին գինքը:

Տասրդուկ վերջ հանդարտ լուծեամբ կը ննջէր Անժէլ: Արտէն ելաւ ոտքի, անշուշտ քայլերով մտեցաւ պատուհանին, փակեց դռնը, վար առաւ արեւարդի վարագոյրը եւ սփռեց վրան օրիորդին թեթեւ մանթոններէն մին՝ նորէն եկաւ տեղաւորուեցաւ նախկին քաղկաթոռին վրայ:

Երբ արթնցաւ Անժէլ, չէկացած արեւը հանդարտօրէն գէպի իր արեւմտեան հանգրուանը ծանրաբեռնուած:

Սենեակը գրեթէ խաւար էր, փակ լլուրով փեղկերը Ոտքի ելաւ, վառեց լոյսերը եւ նկատեց սենեկին

գահի ընտրութիւնը ընելէ ետք որոշեցին կազմել Ուսուցչական Միութիւն մը, որուն կանոնադրը պիտի կազմուի հետագայ նիստերուն մէջ:

Ուսուցչական համագումարը իրեն նպատակ ունենալով ապահովել ուսուցչական ասպարէզը և ձգտել քարելաւելու կրթական գործը կուզայ ներկայիս իմացնել Ձեզ զայս ի գիտութիւն, յուսալով որ դուք ալ ձեր կողմէ իր կրթական գործին սատարողներ չպիտի զլանաք յատուկ կային ձեր օժանդակութիւնը կազմուելիք ուսուցչական միութեան ազգօգուտ ձեռնարկներուն:

Ի դիմաց Ուսուցչական Համագումարի Դիւանին
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Պետրոսեան Ս. Հինայեան
23 Յուլիս 1906
Վառնա

Պատուարժան խմբագրութիւն «Շարժում» լրագրոյ Աստ

Պուլկարայի ուսուցչական Միութեան անդամիկ Համագումարին արձանագրեալ որոշման համաձայն, սատարու ունենալով զՁեզ հրատարակելու ներկայ գտնուելով ուսուցչական միութեան նիստերուն իբր մասնաշրջաններուցից, բացի դոնիսկ նիստերէ, զոր Համագումարը Ձեզ պիտի հաղորդէ կանխաւ:

Յարգանքով
Ի դիմաց Ուսուցչական Համագումարի դիւանի
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Պետրոսեան Ս. Հինայեան
23 Յուլիս 1906
Վառնա
Յ. Գ. — Եր խնդրուի որ ներփակ գրու թիւները ես հաճեք սպաղորդել նոյն

պարտպութիւնը. Արտէն չկար: Ո՞ր էր ինկաւ չորս կողմ, առանց կանչելու, բայց արտաուրով փնտտեա սեղանին կամ պիտոսի վրայ թուղթ կամ գիր, նոյնպէս ոչ. Ո՞ր էր... նորէն գլուխը տարաքաւ, նորէն սերտը սկսաւ բարախել, նորէն գոյր պաշարեց մարմնին... Ա՛հ, փայտի՛ խոյս տալ, թողա՛ւ այսպէս առանձին...

Սակայն ոչ, ինչ յիմար եմ թաղրութիւն, ինչ անտրդար մտաճում, Ահա իր զգեստները, ահա պատուստիր ահա էն անբաժան իրողներէն: Եւ յետոյ, կը համարձակէ՞ր թողու գինքը—Անժէլ... ոչ, դիտէր այս վստահ էր: Տե՛ս ինչպիսի խոսքով մը արեւը արգիլած էր, պատուհանները փակած՝ զուր չտանելու համար վրան ծածկած, ու այս րոյորը այնքան աննշուղկ, սակայն, միզօրէն Ձէ, անշուշտ, գացած էր այլ տեղ, թերեւս... ո՞վ գիտէ...

Բայց այդ միտքը չը կրցաւ որոշ նպատակի մը վրայ կեդրոնացնել, խոսնիճազանային խոսքով մըն էր ննջողութեանց—Արդեօք զնաց փոխառութիւն մը ընելու, արդեօք զնաց հեռագիր տալու, ծնողաց, արդեօք, արդեօք... ու տասնեակ արդեօքները մին միւսին ետեւէն կը յաջորդէին անզգար, առանց որոշ եզրակացման:

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԿՈՂՄԷՆ, ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ, ՈՒՂՂՈՒՄԻՆ ՀԵՌԱԳՐԻՆ ՊՍՏՃԷՆԸ

Պուլկարայի ուսուցչները՝ որոնց նպատակն է բարելաւել իրենց վիճակը և հայկական կրթական գործին յաստիքադասան ձգտել, հաւաքուեցան այսօր Վառնայի մէջ Ուսուցչ. Միութիւն մը կազմակերպելու համար, Հաճելի պարտք կը համարենք իմացնել Ձեզ զայս, հաւատալով որ դուք չպիտի զլանաք Ձեր աշակցութիւնը:

Փայգանք
Նախագահ
Ուսուցչական Համագումարին (Ստորագ.) Ստ. Ապագայեան
Յ. Գ. — Սոյն պատճէնը զրկուած է նաեւ ՍԸՊՆԱՆԷ, Ուլիթէյրա-Իսթրա (երկօքին ալ) և Բատէլա Իօշթա Իրաւունքի և Ռազմիկի:

Պատու ունենք ներկայիս հազարգել թէ Ուսուցչական Համագումարի անդամիկ նիստին արձանագրուած որոշման համաձայն Պուլկարայի մէջ տնայաշտօն գտնուող ուսուցիչ և ուսուցչուհիները կը հրատարակուին ներկայ գտնուելու ուսուցչական միութեան համաժողովի նիստերուն:

Իսկ այն ուսուցիչները, որոնց արդէն իսկ դիմած եւ պատասխան չէ տալու, կրնան նիստերուն ներկայ գտնուել գրաւորապէս դիւանին զիմելու ետք:

Ի դիմաց Ուսուցչական Համագումարի դիւանին
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Պետրոսեան Ս. Հինայեան
23 Յուլիս 1906
Վառնա

Մ. ՅՈՒԼԿ

ԱՐՏՈՒՆԻՔՈՍ ՊԱՏԱԻՆԵՐ

ՊԱՏՐԱՆՔԸ

(Բարիզահայ կեանքէ)

Բոլոր մարդոց գէտերը ճշմարիտ են, ինչ ալ իրենց ձեռքերն ըլլան:

Այլ չկայ երբէք ճշմարիտ կին մը՝ ճշմարիտ գէտքով:

ՇԵՅՄԱՐԻՐ 6

Անժէլ աւելի կատեցաւ սոյն լուծութենէն. աչքերը փայլեցան անուխի նման, այսերուն կարմրութիւնը կրկնակիօրէն քաղապատկուեցաւ, կուրծքին բարախուած արագացաւ եւ, կէս մը դողահար մարմնով, մտեցնալով Արտէնի քաղկաթոռին, բռնեց ուսերէն եւ վայրագ թափով մը թոթուելով թոյլ մարմինը:

—Արտէ՛ն, Արտէ՛ն զոչեց, վիթակօի անբնական երեւոյթ մը ստանալով դրամ հարկաւոր է դրամ... Ձեմ կրնար ապրիլ ես այսպէս, ոչ

Մտեցաւ հայելին, մազերը փոքր ինչ խոնշակուած էին. հապտեպ յարգարում մը բրաւ: Սրբիլէ վերջ գէտքը սպունգով մը վերստին չպարեց ու փոշեզօծեց. փոխեց ներքնակոյիկները փոխեց նոյնպէս չըղզղզեան ու պլուզը եւ եկաւ խոշոր հայելին առջեւ կանգ առաւ: Երկար դիտեց հոն ինքզինքը, —կուրծքը՝ ուսերը, կողերը՝ մազերը՝ գլխակը, չըղզղզեանը, կոշիկները վերջապէս մարմնոյն ամէն մէկ մասը կատարելապէս գոհացուցիչ գտաւ, —որովհետեւ, ժպիտ մը, որ իրական սեռի չափազանց գունուակ սրտերուն միայն յատուկ է, անցաւ գէտքին վրայէն: Եւ գլխով ինքն իր վրայ կը հիանար: Ու լրաւունք ալ ունէր հիացան: Ամառնային այդ պերճ, թեթեւ ու թթոռուն զգեստներուն մէջ, տեսակ մը անբացատրելի հրամայէր ստացած, Ո՞վ կրնար դիմադրել այս թոյլանքին, ո՞վ պիտի համարձակել արհամարել այսպիսի էակի մը ինքնընծայումը...

Նորէն թափառեցաւ սենեկին շուրջն ու լուրը, փնտեց պրպրտեց ամենուրեք, այլ հետք չկար Արտէնի, Գնաց պատուհանին, բացաւ ու դիտեց փողոցին երկայնքը, մարդ չը կար: Ապահով էր, Առաւ գրիչ մը, թղթի մը կտոր եւ սիրուն համաշափ ձեռքով քանի մը բառ գը-

Մեծալարգ Արարողութիւն
Նշարժումը յրազրի

Աստ

Աստուցը համագումարի 3րդ նիստին մէջ արձանագրեալ որոշման համաձայն գիւտան պատիւ ունի յայտարարել պոլի. ազգային վարժարաններու պատ. հոգաբարձութիւններուն որ՝ եթէ ուսուցիչի պէտք ունին, տեղեկութիւն առնելու համար զիմեն ուղղակի ուսուցչ. համագումարի գիւտարիւնը:

Եթէ մինչեւ համագումարի փակումը, յառաջիկայ յորեքշաբթի 2 օրոստոս հոգաբարձութիւնները չը կարենան պէտք եղած գիտումն ընել համագումարի գիւտարին, այն ատեն երկրորդ ազգարարութեամբ մը պիտի յայտարարուի իրենց զիմել առորանկէ:

Նոյնպէս գիւտարին կրնան զիմել նաեւ պաշտօն փնտոող ուսուցիչները ի գիմաց պոլի. ուսուցչ. համագումարի Դիւտարին

Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. Պետրոսեան Ս Հինալանան
23 յուլիս 1906
Վառնա

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՃԻՉՆԵՐՈՒՆ
Հ Ա Մ Ա Վ Ո Ւ Ս Ա Ր Ը

Ա. Ն Ր Ս Ս

Երէկ, 22 յուլիս, Վառնայի Ազգային վարժարանի Մանկապարտէզի սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Պոլիկարիոյ հայ ուսուցիչներուն Համագումարին առաջին նիստը:

Համագումարին մասնակցելի ցանկացող 19 ուսուցիչներէն և ուսուցչուհիներէն 13ը ներկայ ըլլալով՝ որոշուեցաւ Դիւտարի և Նախագահի ընտրութիւն կատարել: Գաղտնի քուէարկութեամբ, ընտրուեցան՝

Բերդով՝ Թողոց սեղանին վրայ եւ ուղղուեցաւ դուռ:

Բայց... Էս զիւ մատենը զրան մօտեցած էին բանալու համար, երբ սարսափահար ճիւղով մը ետ վազեց ու սենեկին մէջտեղը քարացած մնաց, զէմքը ափերուն մէջ պահած, ըտ վանդակ մարմնով սարսուռ:

Դուր բացուեցաւ, եւ երկու ոստիկաններու թեկերուն վրայ, ներս բերուեցաւ, մեռելային տեղումը թեմար՝ Արսէնի ստան անզգայ մարմինը:

Անձէլ չէր տեսնէր այլեւս, Դիւտարու կը տատանէր, ուղիղ կը փոթորկէր, աչքերը աղօս ու ֆօնթասթիք վարագոյրով մը կը ծածկուէին:

Երրորդ ոստիկանապետի մը թեւին թեթեւ բազուտը արթնցոցիին զինքը:

—Մատա՛մ, ներողութիւն, սակայն հարկաւոր է անմիջական դարման... Հաճեցէք ցոյց տալ մեզ ներջարանը:

—Քոյն է պատասխանեց Անձէլ չոր ձայնով, առանց պոլիկ շարժում մը գործելու... ոչ իրրեւ արգիւնք անտարբերութեան, այլ եւ անկարողութեան:

Տարին հիւանդը ննջատենեակը եւ գրեթէ միեւնոյն պահուն վրայ հասաւ բժկչիլը:

Տիար Ս. Ապագայեան, Նախագահ
» Ս. Հինալանան Ատենապետ
» Մ. Պետրոսեան, Ատենադպիր
» Բ. Տուրսունեան, Քարտուղար
Օր. 2. Պալճեան, Փոխ-քարտուղար
Նախագահը, քանի մը խօսքով շեշտեց ուսուցչական միութեան մը կարեւորութիւնը

Ատենադպիրը տեղեկութիւններ տուաւ ուսուցչական մարմիններու միջեւ կատարուած բանագործեանց մասին:

Համագումարը իր չեքով շնորհակալութիւն յայտնեց Ռուսմեքի ուսուցչական մարմինը՝ որ ամէն ճիգ թափեց Համագումարին իրականացման համար:

Փափաք միաձայն յայտնուեցաւ Համագումարին բացուել իմացնել կրթական Նախարարութեան՝ հետաքրքրել իսկ պուլկարահայ վարժարաններու Հոգաբարձութեանց՝ ԼԵՐԱԳՐԻ միջոցաւ:

Երկար վիճարանութիւններէ ետքը Համագումարը հետեւեալ որոշումները տուաւ:

- 1.) Համագումարի նիստերուն ներկայ կրնան գտնուիլ այն ուսուցիչները որոնք այժմ անպաշտօն են:
- 2.) Ներկայ կրնան ըլլալ նաեւ այն ուսուցիչները որոնք առջուց չեն պատասխանած իրենց զրկուած հրաւիրագրին. սակայն պարտաւոր են նախապէս Դիւտարին զիմել՝ գրաւոր կերպով:
- 3.) Չեն կրնար ներկայ ըլլալ այն ուսուցիչները որոնք տարբեր ասպարէզ թեկախած են:
- 4.) Պուլկարահայ թերթերու թրղթակիցները իր սուղեք ունին ներկայ գտնուիլ նիստերուն բացի դանիակ նիստերէն՝ որոնց մասին կանխաւ կազմարարուել իրենց:
- 5.) Համագումարին Բ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յուլիս 24ին, երկուշաբթի, ուր պիտի մշակուի ուսուցչական միութեան կանոնագիրը 23 յուլիս 1906 ԿՈՒՆՆ Վառնա

Ոստիկանապետը մօտեցաւ Անձէլի յուշատետր ձեռին:

—Մատա՛մ, հաճեցէք պատասխանել հետեւեալ մի քանի հարցերու:
—Ճիշդ է երիտասարդին անունը— Արսէն Թէվէթի, ուսանող բժկչու-թեան:

- Այո:
- Քանի տարեկան:
- Քան եւ մէկ կամ քսաներկու:
- Ո՛ր ծնած:
- Կի. Պոլիս:
- Ի՞նչ ազգութիւն:
- Չեմ գիտեր:
- Կրնա՞ք ցոյց տալ պարագայ մը վերջին պահուն՝ յուսահատութեան առիթ տուող:
- Ոչ:
- Չըսա՞ւ բան մը հեռացման պահուն:
- Կը մրափէի ես:
- Կա՞ր այլ կասկածելի շարժառիթ:
- Ոչ:
- Բնաւորութիւնը:
- Ազնիւ, համակրելի, պարկեշտ, քաղցրարարոյ...

—Շնորհակալութիւն Հարկ է հոգ տանիլ. վիճակը խիստ ծանր է: Հազիւ թէ ճողպարած է մահէ...

Այս լսելով՝ դարձաւ ոստիկանապետը եւ պատրաստուեցաւ հեռանալ: Անձէլ, որ հարցաքննութեան բոլոր ժամանակը միեւնոյն կէտին վրայ

ՆԱՄԱԿ ԼՈՒՏՈՒՆԵՆ

26 Յուլիս

ՏՈՒՄ. Ն. — ԻՐ ԿԵՊԵՐ. — ՎԱՆ. ՃԱՆԸ. — ԱՆԴ՝ ՄՆԵՐՈՒ ՄԱՆԻ ՅԷՍՈՒՅԸ. —

Անցեալ երկու իղթակցութիւններով, մասին կայտարարուած ուղիղ զրկած էի մի քանի վերիվերոյ ու համառօտ մանրամասնութիւններ Տուժայի լուծման մասին:

Այս անգամ, առանց անախտ երկարաբանութեանց մէջ մտնելու, յետադարձ ակնարկով մը կուզեմ կարճառօտ կերպով ուրուագծել 130 միլիոն ժողովուրդ մը անոյ յոյսերով օրօրող այս վիճածին հիմնարկութեան սկզբնաւորութիւնն ու վերջաբանը:

Ճշմարտը խօսած ըլլալու համար, թէեւ նախնական անթիւ իրարանցօ միւտեր և բողոքներ թափուած էին ցարիզի գլխին, այդ բոլորը չէին ունեցած այն հզօր ազդեցութիւնը՝ ինչ որ ունեցաւ Չէմաղձներու առաջին համաւարձ Գոկկէտը 1904 Նոյ. 19 ին Ս. Բեթեւապուրի մէջ: Որքան ալ «խօսքի» բողոք ու զատուոյ քաղաքականութեան արգիւնք, ցնցեցին միանգամայն թէ՛ արքայական Տուժը և թէ՛ ժողովուրդը, և ցարիզի համար աւելի արկտայի դարձաւ այն պայագան որ՝ հակառակ 3 անգլիական թերթերու թղթակիցներու ներկայութեան միայն, ամբողջ Եւրոպայի մէջ ալ ձագանդ գտան պատահարները: Դա եղաւ մահազանգը ցարիզի և նոր հորիզոնի մը աւետումը ժողովրդին:

Այդ օրէն ճիշդ երկու ամիս վերջ յառաջ եկաւ կարմիր կիւրակին, որով և ոռւս բռնակալութիւնը անդիտակցօրէն տուաւ իր գոյութեան ամենէ անբուժելի հարուածը:

Ապտ յաջորդեց Պուլիկիւնեան Երազիրը, երկար վէճերը այդ առիթը,

անշարժ կանգնան՝ պատասխանած էր ուղղուած հարցերուն մեքենայականօրէն լոկ, յանկարծ, կարծես սր թնցաւ վերջին բառերը լսելով:

Երթալով քայլ մը յառաջ, ժեսթով մը՝ որ ունէր իր մէջ վսեմ ու հրամայողական շեշտ մը միանգամայն.

- Պարոն ոստիկանապետ, գոնց:
- Տիկին:
- Ի՞նչ բանի պիտի ծառայեն սոյն հարցերը:
- Ըստ օրինաց պարտաւոր ենք:
- Սակայն պէտք չէ հրապարակ ունի առոնք:
- Ամենայն սիրով:
- Ո՛ր ալ անուն, զիրք, զբաղում, եւ այլն՝ կը հասկնա՞ք, պ. ոստիկանապետ:
- Ի՞նչպէս որ կուզէք: Սակայն, վերջին հարց մը, եթէ ներելի է— Անուենի՞դ, ձեր սեպհականը:
- Անձէլ Տիւրան, Բայց, նորէն, պ. ոստիկանապետ, ոչ մէկ հրապարակում, ո եւ է զէպթի կամ անուան:
- Վտանգ եղիք:
- Ու երկուքը միասին ելան դուրս: Մին հեռացաւ բոլորովին, իսկ օրիորդը մտաւ հիւանդին ննջարանը:

Ե. Փետրուարի ցուրտ գիշեր ուրն է,

բարեփոխումները, և այլն, մինչեւ Օգոստոս 19ի Ութազը՝ Տուժայի հաստատուելու աւետող:

Այնուհետեւ տեղի ունեցան զանազան զէպթեր ինչպէս Լեհաստանի ընդհանուր զործադուլը, երկաթուղային մեծ գործադուլը, և այլն, որոնք թարմ են տակաւին բոլորին յիշողութեան մէջ:

Մայիս 10-ին (ներկայ տարուայ) ցարը բացաւ Տուժան ճառով մը. Բայց ի՞նչպիսի ողբայի ճառ. առաջին բառէն իսկ յետադիմականութիւն կը բուրբը եւ սպառնալիք կը կարգար ապագայ հաւանական ծայրայեղութեանց զէմ:

Վէճերը սկսան. նորանոր ծրագրերներ կուգային երեւան, մինչեւ հասան հողային հարցը, որ այսօր պատճառն ալ է Տուժայի լուծման մասամբ: Այս առիթը տեղի ունեցաւ բաժանում, սահմանադրականներու և այլոց միջեւ, որով ասպարէզը մնաց ցարականներուն և որոնք շարժեցան իրենց ուզած ուղանակով:

Տր. Ա. ճէլօ Ռարբօրօր, հեղինակաւոր գրիչ մը գրելով սակէ դեռ 2 շաբաթ առաջ միայն «Յօրթնայթի Ռիվիու» կիսամսեայ նշանաւոր հանդէսին մէջ կը գուշակէր սոյն լուծումը. անխուսափելի կը գտնէր զայն նկատի ունենալով ընտրական ստոր էզմակը ու միջոցները կառավարութեան կողմէ, երբ բոլոր քիչ թէ շատ կայողութեան տէր անհատներ բանա կը նետուէին՝ ասպարէզը ապուշներուն թողնելու համար.— «Հետեւեալը գաղափար մը կուտայ այն, բուն մեթօտին՝ որով արգելուները սիստէմաթիք կերպով յառաջ կը մղուէին, կրեւ յիշալ անմը. Մէկ ամսուայ ընթացքին, 1905 զեկտ. 25 էն մինչեւ 1906 Յունվ. 25 եօթնասուն եւ ութը թերթեր խափանուեցան տասնեւեօթը քաղաքներու մէջ եւ 58 խմբագրներ ձերբակալուեցան»:

Մարտին սկսան ընարուութիւնները

—բարեկենդանի գիշերը:

Բարիքը իր ձեռնային վայելքներուն էն զուարճարին է թեւակոխած, Հակառակ փողո տիեղծ քամիին՝ աղիկ թէ տղայ, երիտասարդ թէ ձեր, ալլանդակ ու ֆանթասթիկ զիմակներ դրած կամ հանդերձներ հագած՝ փողոցներու մէջ, քաֆէները, պարահանդէսները, վերջապէս ամէն անկիւն ծայր տուած են իրենց անհոգ հոգիին զուարթ տրամադրութեան:

Տուրտը կը փլէ. քամին կը սուլէ: Անտարբեր են անոնք, ոմանք, աղիկներ, մանկատի օրիորդներ, այնքան յառաջացած են իրենց հեշտանքի մոլեկան թափին մէջ որ՝ չը բաւականանալով կարծ, հազիւ ծունկերը հանող շրջազգեստին ներքեւ էն իրենց բուժբերը ի ցոյց դնել, այդ գաժան հովին ի սպաս դրած են նաեւ իրեւց հոլանի թեւերը, մերկ կործարներն եւ ծոծարակին, Հովը, վաւաշ տարփուտորի մը նման կը լիզէ, կը համբուրէ կը շոյէ այդ մերկ մարմնամասերը, եւ դա, հեռու անախտութեան պատճառով էնոնց, հրճուանք կազդէ, զգայնօտ ընազգ մը կարիւնցնէ մէջերին:

Կը ինչպէս. կը պարեն, կը պոռան, կերպեն... (Շարունակելի)

եւ արդիւնքը երեւան եկաւ. բոլորովին անյուսալի յաջողութեամբ. Կիւղացիք. յաջողով ամէն խոչնդոտի, զբեկեցին 200 անգամ իրենց մէջէն, իսկ անդամներու բնորոշութիւն էր արդէն 503 բաժանուած հեռեկան կերպով:

Եւրոպական Ռուսաստանէն 412 անգամ, Լեհաստանէն 36, Կովկասէն 29, Սիպերիայէն 14, Կեդր. Ասիայէն 10, Թիբեթի տանէն 2:

Ասոնց մեծամասնութիւնը կը կողմէր ոսմիկավար-սահմանադրական կուսակցութիւնը. որուն կը յաջորդէր բանորական ու Հոկտեմբերեանը. Ըստ ոմանց, Տումայի լուծման դէպքը կը պարտի սահմանադրական ոսմիկավարներու, որոնք հողային հարցի ծագման առթիւ յառաջ ընդերքով խզուած, թողուցին սրբազն եւ առիթ ու ազդեցութիւն տուին նախարարական խմբակին ձեռքը, որով եւ այսօր Տուման զաղրեցաւ գոյութիւն ունենալէ:

Նոր Տումա կոչելու խօսքը այժմ բացարձակ կեղծիք է. տաք գլուխները զովացնելու յոյսով թափուած պաղ ջուր. Կարծէ յառաջ բերել այս առթիւ Լոնտոնեան նշանաւոր օրաթերթի մը առաջնորդողին սա մասը:

Կարծուի թէ Յարը մտադիր է նոր Տումա մը կոչել յաջորդ Մարտին: Եթէ կը յուսայ ներկայէն առաւել շափաւոր ընել, այն ատեն կարող է անդամները ինք անձամբ ընտրել. ոչ մէկ ուսուցիչ կեննայ իր բռնակալութեան կողմը բացի այն պաշտօնեաներէն որոնք կախուած ունին ասակէ իրենց պարուստին համար եւ այն ստահակներէն որոնք կողոպուտ կանկալանքն:

Բացարձակ ճշմարտութիւն մըն է ասիկա, եւ վա՛յ եղկելի ներքույնի գլխուն. եթէ հին բռնակալական թէժմբ վերականգնելու յոյսով այդ Բեռլին տէրֆան գործեց. այդ կէտը թաղուած է այլևս, կըսէր նշանաւոր ռուս բոլշեւիստ մը անոյի օր. Հին ընթացքը վերանորոգելու յոյսը ամեն տրամաբանորէն չի կրնար մէկն է. Եւ զոյուցութիւն չունի այն. Հարցը հիմա կը կայանայ հետեւեւելին մէջ — Պիտի համաձայնի՞ ծարը պահպանել Տուման եւ Տարիտա պտուտին դռները բանալով՝ ներկայ խաղաղ սրտակցով յառաջդիմել թէ՛ անսալով իր յուշարարներուն ւտեցնէ այն՝ ինչ որ բաւական հեռու կը համարուէր դեռ, մանաւանդ Տումայի բացումէն յետոյ, այն է Յեղափոխական Կարմիր Դրօշին վերջնական պարզումը:

Տումայի անկումները, որոնց երեսին փակուած էր պալատին դռները եւ որոնք փութացած էին զէպի վիպարի. ֆինլանդական սահմանադրութիւնը, հոն քուստրուս մը ունենալու համար, ուղղած են ժողովրդին հետեւեւել կողմը, որուն մէջ մասը մի. այն պատի գետեղեմ հոս շափաղանց երկար շրջալու համար:

Ահա այդ — սկզբնապէս Ռուսաստանի քաղաքացիներու ժողովրդական ներկայացուցիչներէն՝ ժողովրդին. Տուման լուծուեցաւ Յուլիս 8 (հ ա) ու քաղով մը, Դուք ընտրեցիք մեզ որպէս ձեր ներկայացուցիչները եւ թելադրեցիք մեզ կողմից հայրենիքի ու ազատութեան համար. Ի կատարումն ձեր թելադրանքներուն եւ մեր պարտականութեան, գծեցինք օրէնքներ, ապահովելու համար ժողովրդին ազատութիւնը. Պահանջեցինք հետեւեւել անպատասխանատու նախարարներու

որոնք զրոյնով օրէնքները՝ ազատութիւնը կը ճնշին.....

Կոտավարութիւնը կը թոստանայ նոր Տումա մը կոչել. ասկէ 7 ամիս վերջ. Ռուսաստան պէտք է 9 ամիս մնայ առանց ժողովրդական ներկայացուցչութեան այնպիսի ատեն մը՝ երբ ժողովորդը կործանուի կզրին է հասած, երբ աշխատանքն ու առեւտուրը խանգարուած են երբ ամբողջ երկիրը անհանգստ շարժուելով կը ճնշէ, երբ նախարարութիւնը բացորոշուած չի յարուստ անկարողութիւնը ժողովրդական կարիքներուն բաւարարութիւն տալու սա.....

Քաղաքացիք, ոտքի ելէք ժողովրդային ներկայացուցչութեան ոտնակոխ զարձած իրաւունքներուն եւ կայսերական Տումային համար: Ռուսաստան օր մըն իսկ մնալու չէ առանց ժողովրդական ներկայացուցչութեան. Ձեր ձեռքն է ատոր արանալու միջոցը:

Կոտավարութիւնը առանց ժողովրդական ներկայացուցչութեան հաւանութեան իրաւունք չունի տուրք հաւաքելու, ոչ ալ մարդ կանչելու զինուորական ծառայութեան համար. Հետեւեւար այժմ որ լուծուած է Տուման, իրաւունք ունիք ո՛չ գրամ տալու եւ ոչ ալ զինուոր.....

Ուստի մինչեւ որ ժողովրդային ներկայացուցչութիւնը չը վերակոչուին կողմէ մը մի՛ տաք ոչ զանի եւ ոչ ալ բանակին. պինդ եղիք ձեր սերման մէջ. Ո՛չ մէկ ոյժ կրնայ զիմադրել ժողովրդի միացեալ ու անխոյանակելի կամքին. Քաղաքացիք, այս ստրպողական ու անխոստափելի պայքարին մէջ ձեր ներկայացուցիչները ձեզ հետ պիտի ըլլան:

Այս է Տումայականներու մանրֆէսիին լեզուը. ասոր շերքեւ չեն ստորագրած բանուորականները եւ Լեհաստանի ներկայացուցիչները որոնք աւելի ազդու եւ կատարելի միջոցներու համարի են. Բայց այս ալ շատ թալլ բնաւորութիւն չունի. Ձեռնոցը շտուած է ցարկիւն իրեն կը մնայ հիմա մերժել կամ ընդունիլ:

Մ ՅՈՒԱԿ

ՈՒՍՈՒՅՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՐ

Նխոսուցք արդէն սկսուած են. ուսուցչական ժողովը զբաղվում է իր ծրագրի յօդուածները մշակելու եւ քննարկելու խնդիրով. բացակայում են վառնայի ազգային վարժարանի արուկան ու սուցիչները. մինչդեռ ընդհանրապէս պէտք է լինէր: Այդ լաւ տպաւորութիւն չէ թողնում իհարկէ..... ուսուցիչները եւ ուսուցչուհիները գրեթէ բոլորն էլ երիտասարդներ են եւ կամ թէ այն տարիքի մէջ որ գործելու եռանդը քեզ մեզած չէ. ժողովը իհարկէ ունի իր թերութիւնը. ներքին միջոց միջոց յատուկ են անփորձ ժողովականներին... փոքրիկ խնդիրներ մասին շատ է խօսվում... կարգապահութիւնը այնքան էլ կանոնաւոր չէ... որը մի քիչ զրկում է ժո

ղովին լրջութեանն իմերեւոյն այդ աւելի լաւ է... որովհետեւ աւելի ընկերական զոյն ունի... ժողովում խօսում են շատ շատ երկար փոքրիկ նիւթերի մասին, մամենայն դէպս ժողովը իր ամբողջութեամբ լաւ տպաւորութիւն է թողնում եւ իրրեւ առաջին փորձ կարելի է յաջող համարել. իսկ թէ ինչ արդիւնքներ պէտք է լինի այդ մասին իհարկէ առայժմ որոշ բան չէ կարելի ասել. Բամենայն դէպս բացի օրուտից միաս չէ կարող զսլ այս ժողովից: Ժողովը գոցվելուց յետոյ կը խօսինք աւելի մանրամասնօրէն...

ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Հեռագիրները կը հարողոցն թէ Սուլթանը հրամայած է որ Օրմանեանի պահանջներուն ինչպատ հայոց լուծում տրուի: Եւ այդ պատճառով ալ պատրիարքը համաձայնած է իր պաշտօնը շարունակել. արդէն պաշտօնական այցելութիւն տուած է նախարարներուն եւ 300 սուկի ալ Սուլթանէն նուէր ստացած է...:

Արդեօք Սուլթանի այդ պատէրը որչափ լուրջ հիմնու վրա դրուած է այդ մասին խօսք մը չըկայ...:

300 սուկին եւ Սուլթանի լոկ խոստումը միթէ կը բաւէին որ հրաժարական տուող պատրիարքը կրկին իր աթոռին վրայ բազմէր. իհարկէ ոչ... պատրիարքը հրաժարականը ետ պիտի առնէր զիջումները. որքան ալ թեթեւ ըլլային ատենը. տեղի ունենալէն յետոյ, բայց ոչ լոկ Սուլթանի խոստման հիման վրա. որովհետեւ բացարձակ ճշմարտութիւն մըն է թէ Սուլթանի խոստումները սանթիմ չարժեն. մանաւանդ երբ այդ խոստումները հայրու մասին եղած է... Օրմանեան նորէն իր գահը բարձրացաւ... Քահ մը որ ալ ժէք պիտի ունենայ միայն այն ատեն երբ վրան նստող հովիւր իր ցեղին շահերը պաշտպանէր... հակասակ պարագային ոչ աթոռը եւ ոչ ալ վրան նստողը սանթիմ մը չարժեն եւ արհամարանքի միայն ալ ժանի են:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սթանիսլաւայի մէջ հակայուսական մեծ ցոյցեր տեղի ունեցեր են, աւերուած են շատ մը խանութներ...:

— Սօֆիայի հակայուսական միջոցը վերջացեր է խաղաղ կերպով. շնորհի կառավարութեան լիսս ս շարժումներն:

այդպէս որ օտար պետութեանց ներկայացուցիչներէն մէկ քանիսն շնորհաւորեր են կառավարութիւնը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ք Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Կարթէօտորի կֆէնտին Սա մօսի նոր իշխան նշանակուած և իր պաշտօնատեղին մեկնած է:

— Գարատաղի և թուրք սահմանազխուել վրայ կրկին ծանր ընդհարում մը տեղի ունեցեր է. թէ գարատաղիներէն և թէ թուրքերէն բազմաթիւ սպանուածներ էան. Գարատաղի իշխանը որ Ասարիոյ ջուրբը կը գտնուէր անմիջապէս մեկնած է Յիթիւնէ:

— Իմերեկեան դեսպանը Սուլթանի ունկնդրութեանը կսպասէ. կը կարծուի որ չը պիտի ընդունուի: Այդ պարագային նորէն մտրիկա պիտի վերագանայ, որով նոր միջադէպ մը պիտի տեղի ունենայ Միացեալ Նահանգներուն և թուրքիոյ միջև:

Ի Ո Ւ Ս Ի Ա

Բեթերպարիկէն վիեննա կը հարդրան որ 60 հազար գործաւորներ գործաթող րրած են. գործաթող պիտի շարունակուի 7 օր:

— Վարչապետին Պերլինի թերթերէն միոյն կը հարողոցն որ բոլոր քաղաքական յանցաւորները նորի կերպով ազատու համար եղած դատադատութիւն մը բացուած է: Քանի մը ոտտիկաններ և պաշտօնեաներ ձերբակալուած են:

— Ձինուորական ապստամբութիւն մը ծագած է նաև Խիֆիի մէջ, առհասարակ ամեն կողմ զինուորներու ըմբոստեցումներ տեղի կունենան:

— Բեթերպարիկէն Պերլին կը հեռագրեն որ 1905ի խռովութիւններուն պատճառով միայն եւրոպական Ռուսիոյ կրած քիսասները մօտ 25 միլիոն ուսուցիչի կը հասնի:

— Պերլինէն կը հարողոցն որ Ստոլպին և Իզվոսքի պետի հրաժարական տան:

ՆՈՐ ՕՏԱՅՈՒԱՍ ԳՐԲԵՐ

Խմբագրութիւնս ստացաւ Ատրպաիտի երկրի հաւաքածոյին է. հատորը՝ Բժժածնել, վէպ տաճկահայրի նորագոյն կատարից:

— «Պաշտպանի խմբագրութեանն և Լաբիտին ժանիքէն» (բանաստղագետի մը յիշատակարանէն) հեղինակութիւն հայ սքսորականի. հրատարակութիւն «Պաշտպանի». Ֆիլիպէ. Գին 60 սանթիմ:

Печатница на П. Глушкова С Вар.